

Γράφει και επιμελείται: Μαρίνα Σχιζα

ΑΠΟΨΕΙΣ - ΘΕΑΤΡΟ

«Αγάπη Νικητής»

ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΛΙΑΣΙΔΗ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΤΙΡΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Σκηνοθεσία: Χρίστος Ζάνος, σκηνικά: Μίκης Λοΐζου Κοστούμια: Κώστας Καυκαριδής, Μουσική: Αδάμος Κατσαντώνης, χορογραφίες: Ζέλια και Σόφη Γεωργιάδου, τραγουδά: Μιχάλης Τερλικκός.

Παίζουν: Παντελής Αντώνας, Γιωργούλα Σνελ, Χάρης Πισίας, Πέτρος Μιχάλας, Γιαννάκης Θεοδότου, Πόπη Αβραάμ, Τάκης Καϊμακλιώτης, Αντρη Αγαθαγγέλου, Παντελής Κλείτου, Κωνσταντία Ζάνου και τα παιδιά Γιώργος Κλείτου και Γιάννης Αντώνας.

Είχα δει την παράσταση του έργου του Παύλου Λιασίδη στην Τσακιερή πριν δέκα χρόνια. Επαιξε ο Βλαδίμηρος Καυκαριδής, ο Παύλος Λιασίδης ήταν παρών. Αλλά χρειάστηκαν αυτά τα δέκα χρόνια για να μου ανοιχτεί όλη η ομορφιά του ποιητικού κειμένου. Έχουμε συνηθίσει τόσο πολύ το «σάνταρτ» ενός τυπικού ερωτικού ειδυλλίου μετ' εμποδίων στο κυπριακό ιδίωμα, που η διαφορά του παλαιότερου και του ομορφότερου έργου του είδους «Αγάπη Νικητής» είναι χτυπητή. Το γραπτό κείμενο του έργου συγκινεί ιδιαίτερα, διότι πάνω απ' όλα τα πρόσωπα του έργου ανατέλλει το πρόσωπο του δημιουργού του. Η φωνή του μέσα από τις συγγραφικές οδηγίες χρωματίζει συναισθηματικά την ατμόσφαιρα, προσθέτει ύφος. Η παραλλαγή που είχε διαβάσει ήταν προσαρμοσμένη από τον ίδιο το συγγραφέα για ραδιοφωνικό ανέβασμα και περιέχει υποδείξεις για ακουστικά εφέ χωρίς να παραλείπονται οι καθαρά οπτικές φύσεως οδηγίες, όπως οι περιγραφές των «κάδρων» του Μιχάλη. Παρών κάθε στιγμή στο κείμενο του ο Λιασίδης μεταδίδει με τις οδηγίες του τη στοργή του προς τη Βαρβαρού και το συναίσθημα της (... θωρείτον με τεδκιον γλυτζιήν τζιαι συμπαθητικόν δειν που μανιχά στες τίμιες αγάπες τα θωρείς. Κάμνει έναν αναστέναμα χαράς, αλλάσσει ωγρά της κάθε λλιον, μιαν κοιταίνιζει, μιαν τζιϊτρινιζει, πότε ψηλώννει πάνω, πότε σσιύφκει πότε χαμογελά. Πότε σοβαρεύκεται, το ίδιο. Τούτα ούλλα να γίνουν με πολλήν τέγγην, τζιαι σαν στραπή»), την περιφρόνηση του για την ανεπάρκεια του ξενότροπου γαμπρού, το σεβασμό του προς το καλλιτεχνικό πνεύμα και το φιλοσοφημένο ήθος του Μιχάλη. Οι μικροί χαρακτηρισμοί στις συγγραφικές οδηγίες δημιουργούν μορφές και σκηνές εκφραστικότερες («Ακούονται οι παδικιές του αντρός της Κατερίνας συγγκεττάτες βαρετές, συντρομάσσεται η Κατερίνα», ή για την παρέα του Μιχάλη: «...κρέσσουν τζιαι οι τρεις αγκαλιαστοί, κλωσμένα τα μουστάτζια τους ράμμαν. Νάχουν μουσκοκάρκια στα φκια, ππουλιαστά μαντηλούδκια στον λαιμόν, καλοχτενισμένοι...»)

Ο σκηνοθέτης της παράστασης Χρίστος Ζάνος έβαλε στόχο να κάνει αισθητή την παρουσία του δημιουργού με έμμεσο τρόπο, προσεχτικά μεταφέροντας στη σκηνή την συναισθηματική σχέση του συγγραφέα με τους ήρωες του. Ετσι από ένα «συντρομάζεται η Κατερίνα» γεννιέται και αναπτύσσεται σοβαρή πτυχή του ρόλου, χρωματισμένη με τη συμπόνοια του σκηνοθέτη, μπαίνουν στην παράσταση τα παιδιά της (καλή σκηνοθετική στιγμή). Ετσι ο κατανέλαστος γαμπρός (Π. Μιχάλας) είναι τόσο ανεπαρκής μπροστά στη λεβεντιά του Μιχάλη (Π. Αντώνας), όσο το ένωθε ο Λιασίδης.

Μερικές οδηγίες ακούγονται κιόλας στην παράσταση αλλά δοσμένες από γυναικεία φωνή, μάλλον για να μην ταυτιστεί με την φωνή του συγγραφέα, να μην γίνει δηλαδή η παρουσία του πολύ άμεση. Ίσως ο σκηνοθέτης δεν έπρεπε ν' αποφεύγει αυτή την αμεσότητα της παρουσίας του συγγραφέα στην παράσταση, ίσως μπορούσε να διακινδυνέψει ακόμα και να τον κάνει να φανεί στη σκηνή. Εκείνος ο ρόλος του τραγουδιστή - αφηγητή και σχολιαστή αποδεικνύει ότι μια τέτοια συνδυαστική μορφή χρειαζόταν στην παράσταση.

Η ιδέα του «ενός δημιουργού» βρίσκεται και στη βάση της εικαστικής μορφής της παράστασης. Χρησιμοποιώντας το έργο του Κκάσιалу σαν φόντο, ο σκηνογράφος Μίκης Λοΐζου ενδυναμώνει τη στυλιστική ενότητα της παράστασης. Νομίζω, ότι η κυριαρχία ιδέα της στυλιστικής ενότητας στην απεικόνιση του παραδοσιακού κυπριακού κόσμου θα μπορούσε να ενισχυθεί με αυστηρότερη τήρηση ρυθμού στο παίξιμο, στην ομιλία, στην κίνηση των ηθοποιών. Μετά από την υπέροχη σκηνή του καυγά των γειτόνισσων (Γ. Σνελ, Π. Αβραάμ) ο Τ. Καϊμακλιώτης προσπαθεί να προσθέσει βάρος και δραματικότητα στη μορφή του πατέρα της Βαρβαρούς επιβραδύνοντας το ρυθμό, χρησιμοποιώντας παύσεις. Στο ενιαίο - οπτικό ακουστικό σύνολο όπως είναι μια θεατρική παράσταση τέτοια χαλάρωση του ρυθμού λειτουργεί ανασταλτικά.

Αντιθέτως η ερωτική σκηνή του Μιχάλη και της Βαρβαρούς σε χορογραφία Ζέλιας και Σόφης Γεωργιάδου υπέδειξε την δυνατότητα της ενωποίησης της θεατρικής πράξης μέσω της υπογράμμισης της πλαστικής, του χορευτικού στοιχείου που φαίνεται να είναι το ανάλογο του ανεβασμένου ύφους του ποιητικού λόγου.

Η παράσταση του Σατιρικού πέτυχε το βασικό στόχο των συντελεστών της - να εκφράσει την αγάπη και το σεβασμό προς το ποιητικό λόγο του Λιασίδη και προς την κυπριακή παράδοση και να προκαλέσει τα ίδια συναισθήματα στο κοινό που παρακολούθησε το έργο.